

Hoe het Rietveld Schröderhuis als actor intrigeert en inspireert.

Note van de organisator, **Maarten Dekker**

Mijn intuïtie om iets te willen doen met het Rietveld Schröderhuis (RSH) leidde tot deze tentoonstelling. Deze behoefte kwam niet uit het niets. Ik maakte eerder al werken naar aanleiding van ontwerpen van Rietveld, waaronder recent – in 2023 – een serie schilderijen gebaseerd op het befaamde hoekraam van het Rietveld Schröderhuis. Het 100-jarige bestaan van het RSH gaf deze intuïtie verder momentum.

Hoewel dit jubileum de nodige aandacht krijgt is het belangrijk om ook de artistieke blik hierop los te laten, om dit huis te vieren als inspiratiebron, als actor. Hoe kun je je hier als kunstenaar anno 2024 toe verhouden?

“A real tradition is not the relic of a past that is irretrievably gone; it is a living force that animates and informs the present.” In dit citaat van Igor Stravinsky lees ik een aansporing om je inspiratiebronnen uit het verleden te actualiseren in het heden. Er mee in gesprek te gaan, er mee te bewegen, omdat de kracht ervan steeds opnieuw uitpakkt dient te worden.

Inspireren is net als ademen: een continue beweging van buiten naar binnen en andersom. Valt de uitwisseling stil dan stopt het leven. Deze beweging vormt in zekere zin ook de kern van het RSH. Zo vormen de muren van dit huis een ritme van verschillende vlakken, waardoor de geslotenheid van de begrenzing doorbroken wordt. Je ervaart een binnen dat is verbonden met buiten en andersom. De muren van een huis beschermen tegen weer en wind en bieden geborgenheid doordat ze zijn toegesneden op de menselijke maat, maar te veel nadruk op binnen is ongezond. Een afgesloten ruimte ontnemt niet enkel zuurstof, maar verstikt ook onze oriëntatie op de wereld. De parallel met inspiratie is evident, het vermogen binnen en buiten te verbinden is ook het vermogen ontvankelijk te zijn voor het andere perspectief, dat ons soms schokt of verrast, maar ook begeistert.

“Om een ruimte te ervaren moet men er zich in bewegen, nog beter moet men de ruimte bewonen.” zei Truus Schröder vanuit haar rol als bewoonster. Je kunt je afvragen in hoeverre die ruimte in het RSH als museum nog echt ademt en op die manier ervaren kan worden.

Het RSH werd door architect Bertus Mulder grondig gerestaureerd: in 1975 de buitenkant en in 1985 de binnenkant van het huis. Een ingrijpende doch noodzakelijke restauratie om het huis te behoeden voor verval. Het idee van Mulder was om het huis om te vormen tot z'n 'meest oorspronkelijke staat' (zoals het moet zijn geweest tussen 1925 en 1930). Dat betekende ook dat verschillende aanpassingen die Rietveld pleegde na 1930 het veld moesten ruimen, waardoor ook veel van de woongeschiedenis en woonervaring in zekere zin uit het huis is verdwenen.

Een interessante artistieke reflectievraag is dan ook: Wat is het huis zonder deze woongeschiedenis? Een concept? En welk beeld levert dit op? Hoe kunnen wij ons nu als bezoeker tot het huis verhouden? Het RSH is als museumhuis ook een beetje 'tot stilstand' gekomen, doordat het wordt geconserveerd als een eerdere versie van zichzelf: een icoon in onze tijd. Op wat voor wijze kan het ons nog meer inspireren?

Inspiratie is ook een kwestie van verbinden. Een groot deel van de inspiratie voor deze tentoonstelling vond plaats in gesprekken over het huis in relatie tot de verschillende oeuvres en ervaringen van de betrokken kunstenaars. In deze gesprekken ontvouwen zich nieuwe en andere perspectieven, waardoor ik meermaals mijn eigen beeld van het huis heb kunnen bijstellen. Is het RSH nu wel of niet een icoon van De Stijl? Dat is geen eenvoudig uitgemaakte zaak. Juist in het doorbreken van aannames begrijp ik de betekenis van het huis als inspiratiebron. Als een gelaagd fenomeen, met een rijke geschiedenis, ontvankelijk voor vele invalshoeken. Het huis als beweging, die blijvend bewogen moet worden, om de verschillende betekenislagen te kunnen zien en voelen.

De kunstwerken en events binnen deze tentoonstelling zijn wellicht aanknopingspunten voor ervaringen en gesprekken. Bedoeld ook als nieuwe, belichaamde, invalshoeken: zien, proeven en voelen. De artistieke insteek schiept hopelijk ook bij u/jou ruimte voor nieuwe en andere ervaringen en gesprekken.

Sommige werken in de tentoonstelling linken direct aan het Rietveld Schröderhuis, andere meer indirect of metaforisch.